

Marcin Łukaszewicz

**GNIAZDOWANIE GAWRONA *CORVUS FRUGILEGUS*
W POWIECIE ZWOLEŃSKIM W ROKU 2014**

W dniach 27 III, 04, 12 i 13 IV 2014 wykonano inwentaryzację gniazd i kolonii gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie zwoleńskim (woj. mazowieckie), obejmującym powierzchnię 573,30 km². Obszar ten zlokalizowany jest w obrębie trzech mezoregionów – Równiny Radomskiej, Równiny Kozienskiej i Małopolskiego Przełomu Wisły (Kondracki 2002). W skład powiatu zwoleńskiego wchodzi 5 gmin, miejsko-wiejska: Zwoleń oraz wiejskie: Kazanów, Policzna, Przyłęk i Tczów. Kontrolami objęto wszystkie miejscowości oraz przysiółki, przemieszczając się między

nimi samochodem lub rowerem (miasto Zwolen). Terminy kontroli w okresie słabego ulistnienia drzew, pozwalały na wykrycie istniejących kolonii ze znacznych odległości.

W roku 2014 gawrony wykazano na 9 stanowiskach liczących od 2 do 440 gniazd. W pięciu miejscowościach na terenie trzech gmin zlokalizowanych zostało łącznie 1377 gniazd (tab.) w sześciu koloniach od 20 do 440 gniazd i na trzech stanowiskach w liczbie od 2 do 5 gniazd. Średnia wielkość kolonii dla powiatu zwoleńskiego wyniosła 153 gniazda. Największe skupiska odnotowano w Grabowie (440 gniazd), Zwoleniu (400) i Policznej (310), które zlokalizowane były w różnych typach parków: dworskim, wiejskim i nieużytkowanym na skraju miasta. Również wszystkie pozostałe gniazda gawron umieszczał na drzewach liściastych, typowych dla mazowieckich parków (klon *Acer sp.*, lipa *Tilia sp.*, grab *Carpinus sp.* i jesion *Fraxinus sp.*) W skali powiatu 10,7% gniazd znajdowało się w drzewostanach olszowych (olsza czarna *Alnus glutinosa*), a jedna z kolonii w Zwoleniu, licząca 54 gniazda (3,9%), położona była w młodym wiekowo 20-30 letnim zadrzewieniu klonu jesionolistnego *Acer negundo*.

Tab. Wyniki inwentaryzacji gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie zwoleńskim w roku 2014

Table. Results of the Rook *Corvus frugilegus* inventory in Zwolen district in 2014. (1) – Commune, (2) – Commune area in km², (3) – Locality, (4) – Habitat, (5) – Number of nests in colony, (6) – Density of nests/100 km², (7) – Manor park, (8) – Tree clump in village, (9) – Rural park, (10) – Abandoned park, (11) – Small woods at town outskirts, (12) – Urban square, (13) – Urban area with trees, (14) – Trees at village along water course

Gmina (1)	Powierzchnia gminy km ² (2)	Miejscowość (3)	Środowisko (4)	Liczba gniazd w kolonii (5)	Zagęszczenie gniazd/100 km ² (6)
		Policzna	park dworski (7)	310	
Policzna	112,52	Policzna	kępa drzew we wsi (8)	3	282,6
		Czarnolas	park dworski (7)	5	
Przyłęk	131,57	Grabów	park wiejski (9)	440	334,4
		Zwolen	nieużytkowany park (10)	400	
		Zwolen	zadrzewienia na peryferiach miasta (11)	54	
Zwolen	162,14	Zwolen	skwer miejski (12)	2	381,8
		Zwolen	zadrzewienia śródmiejskie (13)	20	
		Sycyna	zadrzewienia przy wsi wzdłuż ciek (14)	143	
Razem (7)	573,30			1377	240,2

Średnie zagęszczenie lęgowych par gawrona wyniosło 240,2 p./100 km² i należało do jednych z najwyższych na Nizinie Mazowieckiej. Ustępowało jedynie zagęszczeniu stwierdzonemu w powiecie mińskim, które wyniosło 478 p./100 km² (Dombrowski i Trębicki 2015). Zbliżone do stwierdzonego w powiecie zwoleńskim zagęszczenia wykazano w powiecie łukowskim (219,7 p./100 km², Dombrowski i Sikora 2014), na pozostałych obszarach było ono już zdecydowanie niższe od 149,5 p./100 km² w pow. siedleckim (Dombrowski *et al.* 2012), przez 150,5 p./100 km² w powiecie węgrowskim (Michałowski 2014) do 176 p./100 km² w powiecie sokołowskim (Dombrowski i Trębicki 2014). W sąsiadującym województwie podlaskim zagęszczenie w powiatach tego województwa kształtowało się od 7 do 3309 p./100 km² (Zbyryt *et al.* 2013).

Prawdopodobnie niezbyt duża powierzchnia powiatu zwoleńskiego, niska lesistość (15,2%) oraz dostępność starych parków wpłynęła na stosunkowo wysokie zagęszczenia gniazd gawrona na tle innych rejonów Niziny Mazowieckiej.

Składam podziękowania Leszkowi Kołaczkowi za pomoc w badaniach terenowych w gminie Przylęk.

Literatura

- Dombrowski A., Trębicki Ł., Tomaszewski A., Parapura A., Polak A., Stefaniuk A., Wódecki M., Zontek M., Sikora M., Cmoch M. 2012. *Gniazdowanie gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie siedleckim w roku 2012*. Kulon 17: 131-136.
- Dombrowski A., Sikora M. 2014. *Gniazdowanie gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie łukowskim w roku 2014*. Kulon 19: 89-91.
- Dombrowski A., Trębicki Ł. 2014. *Gniazdowanie gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie sokołowskim w roku 2014*. Kulon 19: 91-93.
- Dombrowski A., Trębicki Ł. 2015. *Gniazdowanie gawrona *Corvus frugielgus* w powiecie mińskim w roku 2015*. Kulon 20: 113-115.
- Kondracki J. 2002. *Geografia regionalna Polski*. Warszawa, PWN.
- Michałowski D. 2014. *Gniazdowanie gawrona *Corvus frugilegus* w powiecie węgrowskim w roku 2014*. Kulon 19: 86-89.
- Zbyryt A., Zbyryt M., Siwak P., Kasprzykowski Z. 2013. *Rozmieszczenie i liczebność garwrona *Corvus frugilegus* w województwie podlaskim w 2012 roku*. Orn. Polonica 54: 25-39.

Adres autora:

Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, ul. Radomska 7, 26-670 Pionki, e-mail: lukaszewicz-m@wp.pl

**NESTING OF THE ROOK *CORVUS FRUGILEGUS*
IN ZWOLEŃ DISTRICT IN 2014**

Summary

On 27 March, and 04, 12, and 13 April 2014, nests and colonies of the Rook *Corvus frugilegus* were counted in the Zwoleń district, Mazovian province, covering an area of 573.30 km². All localities and villages were surveyed, using a car or a bike (in the town of Zwoleń) to move among them. In 2014, rooks were recorded at 9 sites with 2 to 440 nests (Table). At 5 localities in 3 communes, 1377 nests were found (Table). The mean colony comprised 153 nests. The mean density of breeding pairs was 240.2 /100 km².

Key words: the Rook, numbers, density.